

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
40-ik szám — Ide intézendő a
lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilttér és egyéb felszo-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisors tér-
fogata . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás
után . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A tanév végén.

Lejárt az iskolai év kereké: a tanulói kezében bizonyítvány, az ifjú szívekben öröm van.

Minő volt az esztendő: azokba a bizonyítványokba van beírva, melyekből azt is ki lehet olvasni, hogy minő lesz a jövő év, ha a szülők olvasni tudnak belőlük. Csakhogy ez a legnehezebb mesterségek közé tartozik.

Ha figyelemmel kísérjük a közoktatás állapotáról szóló jelentéseket, évről évre arra a tapasztalatra jutunk, hogy a magasabb értelmiség nálunk óriási mértékben szaporodik — s ez mindenestre örvendetes jelenség volna, ha nem tapasztalnánk egyúttal azt is, hogy ép oly mértékben gyarapszik a proletariátus is. Középszkoláink ide s tova alig lesznek képesek befogadni a jelentkezőket, kiknek egy jelentékeny kontingense néhány gimnásialis osztály elvégzése után — rendszeren az anyagi erők hiánya miatt — kénytelen félbeszakítani tanulói pályáját, s mert lelke egy kissé megérezte a magasabb műveltség szagát, sehoggy sem tud megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy mint diákos tudomány ember, valami mesterséget elülről kezdjen — és lesz belőle proletár.

De a proletároknak sokkal veszedelmesebb faját képezik azok, kik nem valók tanulóknak s a szülői rövidlátás mégis arra kényszeríti őket, hogy a középszkolai tanfolyamot bukácsolva elvégezzék. Ezek lesznek a követelők: ezek kaparintják el a tehetséges és szorgalmas, de szegény és pártfogó nélkül végzett tanulók elől a valamire való állásokat, rangot, tiszteletet igényelnek s a közéletben oly szerepet óhajtanak betölteni, melyre tehetségük nem jogosítja fel.

Az év végén kiadott bizonyítványokban az e fajta proletarismusnak csirái már felismerhetők, csak elfogulatlan szemekkel kell azokat végig olvasni.

T Á R C Z A.**A főbb jellemek Kemény Zsigmond „Rajongók“ című történeti regényében.**

(Iskolai előadás a Poetikából.)

Irta: SZATHMÁRY JÓZSEF.

Azok a vonások, melyek a jellemet alkotják, mert a természet olyan gazdag a belsőnek is, mint a külsőnek megalkotásában, lehetnek annyifélek és másokkal, kisebbekkel, oly szeszélyes változatokban összekeverve, mint ahány ember van. Ezért alig is beszélhetünk egyforma, inkább csak hasonló jellemekről. Megtörténik, hogy az életben sok ember lelke főbb vonásaiban megegyezik egymással, — hiszen mennyien küzdenek sokszor ugyanazon eszméért! — mégis e fő vonások mellett találunk olyanokat is, melyek, bár nem lényegesek, magát az egyént inkább megkülönböztetik másoktól, mint azok, melyek egész lelki világának alapját képezik. Amazok az eszthetikában u. n. jellemzők, emezek az egyéni vonások.

E kétfajta vonásból áll tehát minden ember. — Ilyen vonásokból kell megalkotni szereplő személyeit az elbeszélő költőnek, a regényírónak is.

Ha a regényírónak saját eszméje ad tárgyat, tehát társadalmi regényt ír, e feladatnak könnyebben megfelelehet, mert eszméjével együtt alakjai is teljesen az ő alkotásai; de ha tárgya ad eszmét, tehát történeti regényt ír, könnyen megsértheti az eszthetika törvényét, mert megtörténhetik, hogy midőn a történelem alakjait a lelkében levő eszméhez gyurja, ép azon az oldalon sérti meg, melyen legismertesebbek.

Keménynek előttünk fekvő műve történeti regény. Ez utóbbi oldalt kellene tehát vizsgálunk, ha az e körből felmaradt történeti emlékek a fő szerepet vivőkre nézve oly szük szavak nem volnának. Azt kellene látnunk és ez volna a tanulságos, milyen a történelem Péchy-je, Kassay-ja, s hogy alakultak át ezek Kemény művészi kezében? De épen a regény főbb alakjairól nem sokat tudunk. Péchyről annyit, hogy egy egyszerű család ivadéka, elébb iskola tanító, majd Eössy Andrásnál, „ki addig olvasást a szentírás, hogy szépen kitalálta a szombatos vallást“, nevelő, kinek eszméit és vagyonát örökölte s tovább fejlette, majd Bethlen Gábor kancellárja lett, a császáriak-

És a helyett, hogy a szülői belátás e csirákat a maga idejében felismerné, sokszor tapasztaljuk azt, hogy a tanulóknak nem való gyermekkel addig kísérleteznek, míg elrepül az idő a gyermekek felett s az életre éredni kezdő ifjával már lehetetlen lévén új pályát kezdeni: elvégeztetik a gimnásiumot s isten tudja minő küzdelmek árán végre nyerik azt a bizonyítványt, mely szerint gyermekük a magasabb tudományok hallgatására trefennek qualificáltak.

Mi következik ezután?

Megfelelő vagyoni viszonyok között levő apa nem jön zavarba, de az, a ki csak hivatala után él, amugy is gyenge tehetségű fiáért 4—5 évi egyetemi, vagy akadémiai kursust nem végeztethet el s így kénytelen valami oly pályára adni, melyen az életet rövid uton valahogy mégis megfoghatja. Így kerülnek szép tehetségű és nagy reményű ifjak oly állásokba, melyek az egykor hozzájuk fűzött reményeket nem igazolják.

Egy ideális államnak igazi képe az volna, ha minden elme azon a téren, minden kéz azon a művön dolgoznék, a melyre hivatva van. De mivel a többnyire lappangó hivatás felismerése nem tartozik a könnyű dolgok közé: az államot alkotó egyének igen nagy contingense még mindig igazi belső hivatás nélkül működik azon a téren, melyre tanuló korában a szülői akarat terelte. Ezért halljuk sokszor azt a keserű kifakadást meglelt emberek ajkairól, hogy „ha még egyszer elől kezdhetném az életet, más ember volnék!“

Nem érdektelen tehát az, hogy mit olvasunk ki azokból a bizonyítványokból, melyeket fiaink e napokban eddigi haladásuknak eredményeként bemutatnak, mert a jövő társadalomnak képe mindenestre olyan lesz, a milyenné mi alkotjuk az által, hogy idejében felismerjük az utat, melyet fiaink számára nekünk kell kijelöl-

nünk. Már most, ha figyelembe vesszük, hogy az iskolába járó tanulóknak hány perezentje nem üti meg a mértéket, ennek magasságából következtethetünk arra is, hogy évenként hányan tereltetnek el attól a pályától, melyre a szülők a maga idejében nem gondoltak. Hogy ez a társadalom alakulására nézve nem üdvös: mindenki könnyen beláthatja.

E sorokban tehát az érdekelt szülők figyelmét óhajtjuk felhívni arra, hogy szigorú szemekkel tekintsenek végig a bemutatott bizonyítványokon s tegyék meg a jövőnek azt a szolgálatot, melyet a társadalom boldogulása megkíván. Legyenek belátók, körültekintők, hogy két hónap mulva teljes megnyugvással jelölhessék meg gyermekeik számára azt a tért, melyen a tanuló hajlamai sikerrel kecsgetetik.

Nincs veszedelmesebb alakja a társadalomnak a proletárnál! A tehetség kiküzdli magát, de a ki nem való a tudományos pályára, ne képezzük erőszakkal tudóssá, mert kontár lesz belőle.

Vármegyei közgyűlés. Megyénk törvényhatósága rendes nyári közgyűlését július hó 14—15-én tartja. A közgyűlés előtt 12-ikén és 13-ikán az állandó választmány fog ülésezni.

Borsodmegyei orvosok és gyógyszerészek Csízben.

A közelfekvő s hazánkban és a külföldön egyaránt hírnevessé vált eszi jód- és brómtartalmu gyógyfürdő telepén folyó hó 18-án nagy élénkség uralkodott. A fürdő történelmében nevezetessé és maradandó emléküvé vált e nap, melyen a szomszédos Borsodvármegye s leginkább Miskolcz város tudós s magas műveltségű orvossai tömegesen rándultak ki a szép fejlődésnek

kal való ezimboraság miatt állását veszítette. Költői lelkét e század közepén felfedezett s ismertett énekei, zsoldfordításai tüntetik fel. Kassayról még kevesebbet tudunk, Rákóczy György fukar kancellárja volt. A másik két főalak, Débora és Elemér is ismeretlenek. Rákóczy György, Lorántfi Zsuzsanna, Dayka püspök, Báthory Zsófia alakjai ismerősek mindenki előtt, történeti szereplésüket rajzolni nem szükséges. Különben is mellékalakok lévén, a főselekvényre befolyással nagyon kis mértékben szolgálnak. Laczkó és Bodó Klára alakjai valószínűleg költöttek.

Kemény, hogy előre kijelentsem, az említett fő történeti alakoknak, ugy a hogy ismert jellemében, a jellemző vonásokat tekintve, nem változtat semmit; de az emberi lelket jól ismerve, a két fő alaknak egy olyan s jellemző vonását ragadja meg, melyet a történelem elhallgat ugyan, de a mindennapi élet ezer, meg ezer példával erősíti: a volt és mostani kancellárnak egymás iránt érzett határtalan gyűlöletét. Hogy honnan fakad e gyűlölet, az alakok vizsgálatával nem lényeges, csupán csak az, hogy gyűlölök egymást s ebből a gyűlölethöz származik a történet tragikus vége. Péchy és Kassay tehát regényünkben a gyűlölség megtestesítői, az egymás iránt érzett bosszu jól rajzolt képei. Bosszuról lévén szó, rajtok is beteljesedik az a közmondással lett igazság: A bosszu kétélű pallos, melynek egyik éle a támadottat, másika a támadót sebz meg; mindketten elbuknak.

Kassai Elemér és Deborah a szerelem személyesítői. Laczkó és Klára a házastársi szeretet alakjai, amaz viselhetné még azt a nevet is: a bűn átká. Rákóczy György, Lorántfi Zsuzsanna, Báthory Zsófia, Dayka püspök egészen a történelem alakjai: Rákóczy óvatos, kissé fősvény erdélyi fejedelem, Lorántfi Zs. mély vallásos, erkölcsös, jóakaratu, nagylelkű nő, a védtelenek gyámola. Báthory Zsófia erőszakos, szeszélyes lény, kinél későbbi visszatérésnek s a vallásüldözésnek csirája mesterileg van festve, Dayka püspök egy XVII. századbeli ref pap, azok izzató, türelmetlen jellemével.

Mint említém tehát, regényünk egyik fő alakja, a gyűlölet megszemélyesítője: Péchy. Ugyanez Kassai is. Mindkettő tehát egy eszmét szolgál, mégis minő különbség a két alak között! Az egyik Péchy, a másik Kassay.

Péchy gyűlöl, mint szokta a kegyvesztett gyűlölni azt, ki helyét elfoglalja, ki szerinte megrutítja azt a helyet, melyre nem hivatott sem születése, sem műveltsége

folytán. Ez gyűlölsége forrása. Gyűlölő Kassayt, mint könnyörtelen fosztogatót, mint tudatlant, mint fukart. Gyűlölsége szívében először csak szikra, de lángra gyul, tetekben tör ki, midőn látja, hogy amaz a telhetetlen kinesszomj, érzése ellenére, még küszöbe elé is elhozná. S midőn Elemért az fiává fogadja, megtagadja lelkét, melyben a csillagok jóslata Elemért leánya mellé helyezi, elhül az eddig becézett ifju iránt; feláldozza leányának, kit gyöngöden szeret, szerelmét, — elutasítja a fiatal testőrtisztet. Miért? Hogy gyűlölsége Kassayt bosszút álljon. Lelkét tagadja meg a gyűlölség miatt. S midőn az így kijátszott kancellár bosszantásai miatt Gyulafehérvárra teszi át lakását s Kassai döndő csatára készül, mikor törvényt alkotott a szombatosok ellen, melynek éle ő felé van irányozva, gyűlölsége bátorságot önt lelkébe, nem fél s fejedelmi temetést rendez az eddig megvetett Géczinének: a Kassay bosszantására. Sőt tovább megy. Mi a politikától visszavonult lelkének egyedüli tápláléka, a esendes estéken — leányán kívül — orgonája mellett egyedüli vigasza, minek terjedéseért s elismertetéseért százak, meg százak szívének ő egyedüli bizodalma: kész még hitét is bezárni mélyen kebelébe, hogy senki se lássa, eltitkolni, szolgálival levettetni, ha mások látják, a fehér köntöst, csak azért, hogy gyűlölts ellenfelének ne legyen mibe kapaszkodnia. A hitet is hát a gyűlölséggé! Ez a Péchy gyűlölete. Ezért áldozza fel hajlamát Elemér iránt, lánya szerelmét, s végre kész még hitét is eltitkolni. Péchy jelleme itt még nincs egészen kimerítve. Ez csak a fővonás. Ehhez még sok melléktulajdonság járul, melyek részint kora előítéleti közé helyezik, részint vonzalmunkat költik fel iránta, mint ember iránt, részint a történelem Péchyjét festik. — Péchy bőkezű, adakozó, művelt izlésű férfi. Háza nyitva a tudóstól a vándor lantosig, hedegősig mindenki előtt. Szereti a festészetet, építészetet, zenét, költészetet, maga is költő, eszméje Medici Cosimó. Háza a renaissance vívmányainak egy kis muzeuma. Feltűnik mint szerető apa. Kora előítéleteinek is hódol, a XVII. század embere, babonás, hisz a csillagok járásában, ábrándos, szombatos, a misticismusban megittasult lelke gyakran mulat az Uj-Jeruzsálem fantasztikus utcaján.

Kassay gyűlölete abból a forrásból származik, mely a telhetetlenek szívébe keletkezik mások gazdagsága látára. Gyűlölő a másikat azért, hogy annak vagyona nem

indult Csiz gyógyfürdőbe, hogy azt megtekintsék, s annak jótékony, gyógyhatásáról a helyszínén is személyesen meggyőződjenek.

A közegészségügy hívatott s kiválóan képzett őrői a fürdőhelyen szerzett gazdag tapasztalatokkal, keillemes emlékekkel, s azzal a meggyőződéssel hagyták el a telepet, hogy a fürdő jövője szembetűnő gyógyhatás, s az igazgatóság és a tevékeny orvosok vállalt munkálkodása mellett fényesnek ígérkezik.

A borsodvármegyei orvos-gyógyászati egyesület 30 tagja f. hó 18-ikán Markó László elnök vezetése mellett délelőtt érkezett Csizbe. Az állomáson Hámos László főispán — kinek családi gyásza miatt temetésre kellett utaznia — üdvözölte az egyesület számmal megjelent tagjait. Csakhamar beérkeztek a vendégek az igazgatóság épülete elé, hol Molnár József ügyvéd, az igazgatóság elnöke lelkes szavakkal üdvözölte őket, mire dr. Markó László elnök köszönetet mondott a szíves fogadtatásért. Dr. Löcherer Tamás h. vármegyei főorvos, mint a gömörmezei orvosgyógyászati egyesület elnöke, szintén meleg hangon köszöntötte a szomszédos vármegye orvosgyógyászati egyesületét.

A szép fogadtatás és kölesönös bemutatkozás után a gyógyterembe vonultak a közgyűlés megtartása céljából. dr. Markó László elfoglalta az elnöki széket, a jegyzőtisztet dr. Steinfeld Frigyes vitte. Ott láttuk a következőket: Altmann Ignác, Deutsch József, Goldberger Miksa vasuti orvos, Havas Leo, Frank Miksa vasuti főorvos, Fábray Árpád, Kathonna József megyei főorvos, Kazai Mór körorvos, Kovács (Tisza Luce), Greiter Antal, Klein Arthur, kórházi orvos, Lippay Sándor, Patzauer (Szerencs), Pollatsek Vilmos, Singer Henrik kórházi ig. főorvos, Sillaner Armin, Szántó Bertalan kórházi orvos, Schwalb Armin, Róth János (Ózd), Rosenberg Lajos, Uthy István (Ózd), Urszinyi Gyula (Putnok) és Venetianer orvosokat. Továbbá Balogh József, Baruch Gyula, Kellner Emil, Ujházy Kálmán és Rácz Jenő gyógyszerészek. Vendégként résztvettek a megyénkbeli orvosgyógyászati egyesület elnöke: Dr. Löcherer Tamás és titkára: Dr. Kármán Aladár, továbbá Dr. Lichtschein Adolf, Dr. Zehery István és Dr. Molnár Ferencz. Molnár József, Glósz Arthur, Horváth József, Süteő István, továbbá Pazár Andor és dr. Szentkirályi József fűrdőorvosok a fűrdő képviselőiben. Ott voltak még: Frits Ferencz, Dessewffy Árpád, Marikovszki Géza, Barna Imre, Hevessy László, Kossuth József stb.

A gyűlésen a legutóbbi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után Pazár Andor fűrdőorvos három, orvosi szempontból érdekes beteg történetét adta elő, s a betegeket bemutatta. Az orvosok megtekintették a fűrdő jótékony hatását frappansul igazoló betegkeket, s ezután figyelemmel hallgatták a Pazár statisztikai adatait, melyek a fűrdő látogatottságáról és a gyógykezelt esetek nagy számáról tanuskodnak.

A közgyűlés köszönetet mondott a felolvasonak s a Szentkirályi fűrdőorvos meleghangú üdvözlő szavai után a vendégek körment tettek a fűrdőtelepen, s annak gyógyforrását, fűrdő- és lakoszobáit, parkját stb. tüzetesen megtekintették. A telepen talált rend, tisztaság és modern, kényelmes berendezés mindnyájuk tetszését és elismerését méltán megérdemelte.

Már jóval elmúlt két óra, mikor a fűrdőtelep vendéglőjébe vonult a kifáradt illusztris társaság, s ott az izlésesen felterített asztal mellett elhelyezkedett.

Az igazgatóság által a vendégek tiszteletére rendezett fényes lakomán mindvégig emelkedett hangulat uralkodott; a menü pompás volt: Rákveles, tok tartármártással, Angol sült körözve, Gyümölcs-budding, Szárnyas sült, Befőtt és saláta, Vegyes, torta, sajt, gyümölcs.

A pezsgőnél megeredt a tósztok árja, dr. Patzauer szerenési orvos felkészítette a borsodvármegyei orvosgyógyászati egyesület jeles elnökét: Markó László dit.

az övé. Ehhez járul még az a félelem is, mely eltölti szívét azon gondolatra, hogy előde talán vágytársa is lehet, hiszen a vele elégedetlen főnrak gyakran keresik fel Péchy Pál lakát. Határtalan telhetetlensége azonban kész elaltatni ezt a gyűlöletet, midőn alkalom kínálkozik birtokainak a Péchyével egyesítésére. Fiává fogadja Elemért, hogy ez a szép álma beteljesedjék. S midőn épen az ellenkező történik, fokozott erővel tör ki elaltatott gyűlölete, ártani, megsemmisíteni akarja Péchyt. Hatalmas ember, zaklatja ellenét, ki őt megveti Péchy neve mindig ott szerepel a titkos összeesküvők között. Törvényt alkot a szombatosok ellen, hogy Péchyt így tegye semmivé. S midőn észre veszi, hogy amaz kész hitét eltitkolni, gyűlölete ördögi halál fon. Gonoszsága a szombatosok között keres eszközt, hogy belesodorja a most már tartózkodó Péchyt a balászfalvi gyűlésbe, egy család boldogsága árán szerez kémet, ösztönözt, adatokat gyűjt, hogy az igazság látszata mellette kiáltson fel s midőn a végső pillanat elérkezik, még azt is ki akarja vinni, hogy pokoli tervét az egykor kedvencz Elemér, az ő fogadott fia, hajtsa végre. Kassay gyűlölete a végletekig megy. Eltörölni, megsemmisíteni, vérpadra huzozolni utált ellenfelét. E fő jellemvonás mellett nem kevésbé dorabrodik ki Kassayba egy másik, mely amannak táplálója: a fősévség, a fukarság, mely mondhatni, a rondasággal határos. Hogy házat ne tartson, itélőmesterek hivatja magát, lázadásokat fedez föl, hogy vagyonát gyarapítsa, s itt szívtelen, koplal, az ételt szegény tanulókkal hordatja fel, hivatalnokait reménységgel fizeti, pedig 70 faluja, temérdek kincse van. Midőn Elemér áttételét kéri, megretten, hogy pénzért jött. Vagyonát eselszövény, azsora által szerzi. E mellett tud hizelegni, esuszni-mászni, mint a kigyó, ravasz, mint a róka.

Ez Kassay. Nincs benne a jóságoknak csak csirája sem, hiszen Elemért sem azért fogadja fiává, mert szereti, hanem mert terve van vele vagyona és befolyása növekedésére. Az alsóbb rangokat gyűlöli, mert szegények, a főnrakot magához szeretné rántani a sárba. Még hazáját is haszonért szereti, hitfelelért azért emel szót, hogy itthon a háboru alatt ő gazdálkodjék. Kissé sötét is a kép, melyet a regény után Kassayról alkothatunk, kisse elragadtatta magát a költő, midőn csaknem a vak gyűlölet s fősévség típusát rajzolja a gonosz kancellárban, kitől még azt az általános emberi tulajdont is

Molnár Józsefet illette tulajdonkép az első szó, s ő csakhamar poharat emelt, s talpraesett, nagy tetszéssel fogadott pohárköszöntőben újból üdvözölte és éllette az igazgatóság szívesen látott vendégeit, dr. Markó László viszont a vendégeket nevében az igazgatóságot köszöntötte fel. Ezután dr. Kazai Mór a fűrdő tevékeny és fáradságtalan orvosát Pazár Andort, dr. Szántó Bertalan pedig a műszaki teendők ellátásában kitűnő Glósz Arthur éllette. Barna Imre városi kapitány az orvosokért, dr. Havas Leo Borsodvármegye új főorvosáért Kathonna dr. ért emelte poharat, ki nyomban felemelkedett s talpraesett tósztya végén egy Gömör vagy Borsodvármegyeben felállítandó „üdövezések sanatóriumára“ 5 firtal megkezdte a gyűjtést. Peldáját az utána felszólalók követték, úgy hogy hamarosan szép summa pénz került össze. Pohárköszöntőt mondtak még: Dr. Stark Markóra, dr. Szántó a gömörmezei orvosgyógyászatra, dr. Zehery és dr. Urszinyi viszonzta a borsodiakra Rácz J. az igazgatóság családijára s Glósz Arthur a vendégekre.

A kitűnően sikerült banket után a vendégek szétoszlottak a fűrdőtelepen, társasjátékokban vettek részt, s a társaságot egy fényképész nagy csoportképer meg is örökítette.

Este a borsodvármegyei kedves vendégek a legkellemesebb emlékekkel hagyták el a fűrdőtelepet.

Hirek és vegyesek.

Előfizetők és olvasók figyelmébe! Lapunk jelen száma utolsóelőtti a tizenkilencedik évfolyam 2-ik negyedében. Olvasóközönségünk lapunk iránt mindenkor sok jóindulatot tanúsított, s mi ez alkalommal — minden hangzatos felhívás mellőzésével — továbbra is kérjük lapunk részére a közönség szíves jóakarátát és támogatását. — Midőn lapunk barátait az új negyedrre előfizetésük megújítására és lapunknak ismerőseik körében való szíves terjesztésére kérjük, egyszersmind az iránt keressük meg azon t. előfizetőinket, kik a fizetéssel hátralékban vannak, hogy a hátralékok összegét beküldeni sziveskedjenek, ellenkező esetben a lap további küldését beszüntetjük.

A „Gömör-Kishont“ előfizetési ára:

fél évre . . . . . 2 frt,
negyed évre . . . . . 1 frt.

A kiadóhivatal

Fehér-Kereszt. A Fehér-Kereszt gömörmezei főkegyelethe folyó hó 15-én választmányi ülést tartott, a melyen megjelentek: Bornemisza Lászlóné elnök, Hámos László elnök, Kern Adolfné alelnök, Hámos Lászlóné, Mariássy Lászlóné, Marton Jánosné, Draskóczy Lászlóné, Samarjay Jánosné, Molnár Józsefné, Radvánszky Károlyné, Bakssy Istvánné, Vozáry Györgyné, Nagy Ferenczné, Marikovszky Istvánné, Molnár Lajosné, Bornemisza László, Dr. Löcherer Tamás, Molnár József, Komáromi István jegyző és Dr. Szeless Ödön titkár. Bornemisza Lászlóné szép szavakban megnyitván az ülést, Hámos László bejelenti miszerint a Fehér-Kereszt és nőegylet közös bizottsága megállapodott, hogy a gyermekmenházat f. évi október hó 1-én életbe lépteti és közös erővel fenntartja. Az erre vonatkozó előterjesztéseket dr. Szeless Ödön titkár megtevé, a választmány elhatározta, miszerint a gyermekmenházat f. évi okt. 1-ére megnyitja, és a gyűjtő iverket kibocsátja, a mi azóta meg is történt. A megüresedett alelnöki állásba Nagy Ferenczné választott be. Molnár József bejelenti, miszerint a Marton Jánosné elnökle alatt kiküldött számvizsgáló-bizottság a számadásokat a legnagyobb rendben találta. Bornemisza Lászlóné elnök és Hámos László elnök lelkes beszédek hatására oszlott szét a gyűlés és most már csak az van hátra, hogy a társadalom hasonló nagy lelkesedéssel karolja fel a szent ügyet, a mi a jelekből ítélve meg is leend, és akkor reményünk lehet, hogy a szép intézmény megnyitása f. évi október 1-én társadalmunk legszebb ünnepé leend.

csaknem tagadunk kell: hogy a jónak magvát valaha keblében hordozta.

Kassay Elemér a szerelemnek gyöngén rajzolt alakja. Vitéz, lovagias, tükörtisztá jellem. Szereti Deborahát az ifju szív első és utolsó szerelmével. Szerelme a legszebb álmodra ragadja, álmódzni tud, még sirni is imádtottjaért, de eselkedni nem. Nagybátyja s szerelme közt kell választani s nem tud. Egyikről le kell mondania, nem képes. Amott nőiesnek rajzolt gyöngye szíve nem tudja visszaautasítani a gyűlölt öreget, kit annyian áldoznak, és megvetnek, noha nem szereti; emitt pedig szerelmét, legdrágább kincsét, mint az aranyat sulyosabb érzekkel beváltani nem képes. Ha a rokoni jóság s szeretet amott győz, elítélni nem lehet, maga előtt is tisztázva van, mert a közös eredet követeli tőle a szeretet köteleességét és a családi kötelekek becsülését, noha megszini másik érzelme. Ha szerelmét őrzi meg, az imádot nő által van boldogítva, önmaga, boldogsága iránt tartozó köteleességének tesz eleget, noha megsérti a rokoni tiszteletet. Nem tud választani, „ágyvankosába szorítá arcát, hogy könyeit saját maga előtt fedje“. Ki máskülönbén vitéz, másokkal szemben tette kész, önmaga iránt gyáva. Nem választ, s mint a csolnak két part között, úgy inog egész élete e két jövőjét megalapító lépés között. Igaz, hogy akármelyiket választja, boldogsága nem lesz teljes, de boldog-e így? Az iszonyu lelki küzdelem után le akar mondani mindkettőről s elmegy Fehérvárról.

Azt hitte, hogy feledni fog. Épen az ellenkező történt vele. Nála nem az élet zajában fejlődött ki határozott akarata, hanem a küzdelektől távol magányában. Midőn észre veszi a veszélyt, mely a bálványozott leány családját fenyegeti; akkor választ, szerelme korlátlan ur felette, elfeledi a rokoni köteleseget, el fejedelme iránt tartozó hűséget, el mindent, csak szerelme legeg előtte. Péchy megmentésére siet, és — véletlenül bár — meghal érte. Sokkal szebb, vonzóbb volna e jellem, ha gyorsabban választana, mert küzdelme, habozása nem hamleti tartózkodás, mely bizonyosságot keres, hanem szinte beteges gyöngeség, mely engedí az élet hullámai által huzoztatni magát, hová azok szeszélye vezeti.

Déborah sokkal határozottabb jellem, mint Elemér. Ő is szeret szívének egész hevével, de kész lemondani boldogságáról apja kívánatára. Neki is kettő között kell választani: atyja és Elemér között s szivnyugalma árán

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Lammer Antal rosznyói kath. főgymnásiumi helyettes tanárt jelenlegi állomáshelyén rendes tanárrá nevezte ki.

Egyházkerületi felügyelő beiktatás. A tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület néhai Péchy Tamás helyett megválasztott felügyelőjének Szentiványi Árpádnak beiktatása folyó év július 10-én leend Miskolcra. Az ünnepély rendezése végett mult hét keddjén mintegy 15 tagu bizottság volt együtt. A bizottság megállapodott abban, hogy az új felügyelő megérkezésekor őt a vasutnál fogadja, s díszes bevonulást rendez számára. Meghívót kapnak az ev. ref. püspökök és ker. felügyelők, főgondnokok stb. A részletekre azonban most nem intézkedik még, hanem a Miskolcra mult esütörtökön érkezett felügyelővel együttesen állapodik meg s tesz előkészületeket.

Rabbi beiktatás Miskolcra. Hosszu vajadás után végre elődött a miskolczi magyar hitzónok ügyének a sora. A miskolcziak ugyanis megválasztották az eddigi losonezi rabbit: dr. Spira Salamont, s a vallás és közoktatásügyi miniszter a fellebbezési fórumokon keresztül ment s hozzá felterjesztett választást megerősítette. A beiktatás f. hó 19-én ment végbe s az új rabbit külföldön vonaton kísérték a losoneziak Feleden át Bannréveig, hol a miskolcziak fogadták. A beiktatási ünnepélyen a rimaszombati dr. hitközséget Dr. Csizér Miksa elnök és Bródy Bertalan a temetkezési egyesület elnöke képviselték.

Kinevezés. A pénzügyminiszter a nagyrőzei kir. adóhivatalhoz Ströcker József dicső-szentmártoni adóisz-tet adóhivatali ellenőrré nevezte ki.

Birói vizsga. Feledy Ferencz, a helybeli kir. törvényszék derék aljegyzője, ki városunk társas köreinek rokonszenves és kedvelt tagja — mint örömmel értesülünk — a birói vizsgát sikeresen letette. Üdvözljük!

Tanítónői képesítő vizsga. Mészáros Jolánka — a helybeli polgári leányiskola eddigi h. tanítónője, — ki állását eddig is az intőző tanügyi körök teljes megelégedésére töltötte be, — a polgári iskolai tanítónői képesítő vizsgát Budapesten szép sikerrel tette le. A nagyszámú vizsgázó között csaknem legjobb képesítést nyerte, amihhez szintén gratulálunk!

Kisdedek mulatsága. A helybeli kisdedővő intézet növendékeinek júniálisa mult vasárnap a kedvezőtlen időjárás miatt nem volt megtartható. — A mulatság most vasárnap lesz a Széchenyi-kertben.

Eljegyzés. Kiss Sándor vasuti tisztviselő, ki az itteni állomáson is gyakran helyettesként működik f. hó 12-ikén eljegyezte Stubnyán Schleicher Margitot, a stubnyai fűrdőtörő leányát.

Halálozás. Egy köztisztviselőben álló s előkelő családból mely gyászában szinte részvétellel osztozik a vármegye közönsége. Hámos Aladár dunsai földbirtokos és neje szül. Vay Mariska báróné kedves, forrón szerett gyermek, a 17 éves Katinka f. hó 16-ikán hosszúságú és kínos szenvedés után Budapesten meghalt. Hasztalan volt a leggondosabb s odaadó anyai ápolás s az orvosi tudomány művészete, a balál elragadta az igaz szeretettel övezett s dédelgetett fiatal teremést, kinek hült tetemeit Dunsára szállították, s ott f. hó 18-ikán a vármegye számos előkelőségének iránti részvétele mellett helyezték örök nyugalomra a családi sírboltba. A temetésen ott voltak, s a gyászba borult család előtt kegyeletteljes részvételnek adtak kifejezést: Hámos László főispán, nejével, Bornemisza László alispán, Lukács Géza vm. főjegyző nejével, gróf Almássy Arthur nejével, gróf Almássy Alfréd, Somogyi Kálmánné és leánya Heléne, Draskóczy László nejével, Fáy László, Fáy Gyula, Fáy Viktor nejével, Mariássy Sándor nejével, Mariássy László nejével, Mariássy Gyula, Kubinyi Manó, Hámos Zoltán családja, Mariássy Gizella, Záborezky Istvánné, Fáy Kálmán, Manó, Malvin, Dr. Löcherer Tamás nejével, Szakall Vincze nejével, Farkas Matild, Hámos Árpád nejével, Diószeghy Dezső, Bárczay Istvánné, Farkas Zoltán, Putnoki Mór orsz. képvis., Répánszky Béla, Szentmiklóssy István és Gyula, Fáy

bár, apja mellett marad. Érzelméi dőre tévedésének nevezi szerelmét atyja jogos haragja előtt s a hoba dobja Elemérnek évek óta keblén viselt hajfűrtét. Ha elhatározásában csak az atyja iránt érzett szeretet lett volna az egyedüli tanácsadó, Déborah jellemét magasan kellene kitüntetnünk, de szerepet játszott abban kacérsága, büszkesége is; az egyszerű Elenor mögött feltűnt a csés-éscap, terebélyes családfáról híres Gyulai.

Kiakarja dobni szívéből Elemért, s tetszélgesével mást meghódítani, s midőn egyik sem sikerül; midőn magányában a durván elűzött ifju képe akarata ellenére is gyakran Gyulai fölött nagy fölnyúlással megjelenik, s Gyulai csak játszik vele, eltitkolt s megtagadott érzelmétől sajgó szívvvel, megtört büszkeségével arra az oltárra omlik le, melyen boldogságát, szerelmét feláldozta, apját imádó gyermek lesz, apja megmentését teszi feladatává. És esodálatos, Déborah mindig szerzi Elemért, a Kassay rokonsága miatt mond le róla, hogy azért ezután is szívében viselje, s midőn ez bályját megtagadva feláldozza magát érettük, szerelme jajokban tör ki: pár hét múlva Gyulainak nyujta kezét, a nagyragvagyó, hiu, számító Gyulainak, ki szintén nem őt, hanem Klárát, a szombatosnét szereti.

Szépén kidomborított a hitvesi és anyai szeretet Bodó Klára szombatosné alakjában. Midőn kémmé lett férjének felőbredt lelkiismerete nyugtot nem hagy, a régi boldogság elrepül, mint tesz meg mindent annak visszaszerzéséért! Kész mindenre, a legdurvább munkára is vesztett férjeért S midőn az Fehérvárra megy, utána siet, gyöngő nő lettére nem riad meg a veszélyektől, kiszabításáért letépi kebléről kicsiny gyermekeit s midőn meghal, összetörök, egy külön „világot teremt magának, melynek szokásait csak azok tudják egészen felfogni, kik oly jók voltak, mint ő, és oly szerenésültek.“

A Maros áradásakor veszélyben vannak gyermekei, a mint a hirt ballja, Zsófia szobájából kendő nélkül, könnyű cipőben, noha ismeretlen a vidéken, rohan arra, merről embereket lát jönni. Nem fázik, nem fárad, nem fél, hogy eljött a palotából, az anyai szeretet mindent tür. Férje, Laczko István valódi tragikus alak, családja boldogságaért feláldozza, elárulja vallását s méltán bünhődik, midőn megőrül. Judás lesz s midőn az árulás megtörtént, visszaviszi szabadságát, a harmincz ezüst pénzt, de már késő s e tudatban megőrül s lelke csak

Tonesi, Szelezky Árpád, Okolicsányi Gáspár, Madarassy Gyula fiával, Komáromi Pista, Ragályi Kálmán, Vajda Ferdinánd, Pali, István, ifjabb István, Repeczky András családjával, Kubinyi Ferencz, Szakall Lajos, Seiffert Antal és még számosan. — *Glauf* Pál ágostai hitv. evang. lelkész, főesperes megható gyászbeszédet mondott, mely után a helybeli cigányzenekar bus nótáinak hangja mellett temették el a korán elköltözött fiatal leányt. A család a következő jelentést adta ki: Hámos Aladár és neje báró Vay Mariska mint szülők, Hámos József, Lilla és Loránt, mint testvérek; — báró Vay Béla és neje gróf Teleky Zsófia, mint nagyszülők; — özv. Máriaassy Pálné, mint szépanya ugy a saját, mint az összes rokonnak nevében fájó szívvel jelentik a feledhetlen gyermek, testvér, unoka, dédunoka és rokonnak *Hámos Katinkának* folyó évi június 16-án reggeli 2 órakor, életének 17-ik évében, hosszas szenvedés után történt elhunytát. A boldogult földi maradványai folyó évi június 18-án délután 5 órakor fognak Dusan örök nyugalomra tetetni. Aldás és béke hamvaira! — Kelt Dusan, 1898. évi június 16-án.

Az érettségi vizsga a helybeli főgymnasiumban folyó hó 21-én vette kezdetét. Előző napon este érkezett meg a kormánybiztos: *Kenessey* Béla kolozsvári főiskolai igazgató, s aznap *Liszky* János rimabrézói ág. ev. lelkész, alesperes, az érettségi vizsga elnöke. Lapunk zartáig huszen állottak ki a szóbeli vizsgát, az eredményt persze még nem lehet tudni, — egy jelölt visszalépett vizsga közben. Az eredményt valószínűleg pénteken d. u. vagy szombaton reggel hirdetik ki.

Mulatság A polgári olvasóköri ifjúsága a hazalap javára július hó 3-ikán a Széchenyi kertben 40 kros belépti díj mellett nyári táncmulatságot rendez. Kezdeté 4 órakor.

Az Auróra-kör budapesti irodalmi társaság szombat este sikerült jüniatist rendezett a svábhegyi Eötvös-nyaraló helyiségeiben. A tulajdonképeni mulatságot hangverseny előzte meg, melynek műsora felette érdekes és változatos volt, s ezen *Komoróczy* Miklós rozsnói tornatanár s lapszerkesztő felséges palócz utánzataival keltett zajos hatást.

Nagy tűz Sumjácson. F. hó 16. és 17-iki közötti éjjel Sumjácson ismeretlen okból tűz támadt, mely az ottani faházakban bő táplálékot levén, hihetetlen gyorsasággal terjedt. A község legnagyobb része leégett, a templom, paplak, iskola községháza szintén a pusztító elem martaléka lett. 1400 lelek maradt hajlék és egy falat kenyér nélkül. A kár meghaladja az 120 000 forintot, melyből alig volt 12 000 frt érték biztosítva. A megyei alispánhoz folyamodtak segélyért, mi hisszük nem fog elmaradni. Az adó elengedésének tárgyalása végett Tornony pénzügyigazgató már a helyszínére utazott, hogy a kincstár érdeke mellett a szegény lakosok nyomorán is segítsen, enyhítsen. Tekintve az iszonyu csapást, mi a megye, ugyszólván legszegényebb lakosait sújtotta, a mindig nemesen érző olvasó község jó szívvel fordulunk, hogy a mélyen sújtottakon könyöradományával segíteni sziveskedjék. Könyöradományokat mi is szívesen közvetítünk és lapunk terén nyugtázzunk.

Keresk. szaktanári kurzus *Wlassics* Gyula dr. kultuszminiszter a svájci neuchateli kurzusok mintájára Kismárkon *szaktanári kurzust* rendez felső keresk. iskolai szaktanárok részére. Ez évben a kereskedelmi és politikai számtan, könyvvitel, magyar és német levelezés lesznek a kurzus tárgyai. A kurzust dr. Schack Béla keresk. akadémiai tanár vezeti, ki a levelezést is előadja. Előadnak továbbá Havas Miksa pozsonyi keresk. akadémiai tanár (keresk. és politikai számtan) és Trautmann Henrik bpesti keresk. akadémiai tanár (könyvvitel). A miniszter a kurzusra ösztöndíjjal küldötte *Wirker* István nagyrozezei keresk. iskolai tanárt is.

Hangverseny Sajó-Gömörön. A sajó-gömöri ág. ev. egyház, a gömöri egyházmegyei közgyűlés alkalmából, „a rozsnói ág. ev. egyházközség polg. leányiskola gömöri internátusa” javára f. hó 27-én, a polgári

nehány napra lesz világos, hogy megsabadítsa ábrándos hitsorsosait, de már késő: a katasztrófánál, melyet Péchy és Kassay közt lejátszott, ő is eselik.

Ezek a főbb alakok Keménynek előttünk fekvő regényében. Ezeknek kidomborításában felhasználja a jellemzésnek mind azt a módját, mely az elbeszélő költészetbe beillik. — Leírja őket, nagy gondot fektetve különösen az arcra, a lélek tükörére. Kassayban, a száraz, beesett szemű, félénk tekintetű, a szegénységig rosszul ruházott alakban, már előre gyanítjuk a fősvény, fukar, gyűlölségtől égő embert. Péchy római arez, ábrándos kék szemekkel, jóságos tekintettel, bizonyos nemes büszkeséggel. Költői kedélyű, ábrándozó, művészetet szerető embert gyanítunk benne, ki gyűlölségében sem erőszakos. Elemér, Deboraeh, s a többi személyek leírása is jellemzőkkel egyező. Aztán bemutatja őket az életben, a cselekvés mezején, bámulatos ügyességet, leleményességet tanúsítva a különféle helyzetek alkotásában, hol alakjai küzdenek. A cselekvéssel párbeszédrel jellemzi személyeit, felnyitja a lélek legtitkosabb ajtaját is a monologokban főbb alakjainál, hogy tisztán mutassa be a jellemző vonásokat.

Midőn Kemény a Péchy és Kassay közt lefolyt, mindkettőjükre nézve tragikus küzdelemben, az igazság esalóka látszatánál a szombatos vallást adja a Kassay kezébe fegyverül, egy művészi kivitelű korrajz megírásának vetette meg alapját, melyben magunk előtt látjuk a XVI. század végét, a XVII. század elejét, azok égő szenvedélyével, ábrándjaival, erőszakosságával, babonájával, s művének egy keserű utó gondolat rejlik sorai között: Milyen furesa az ember! A lelkiismereti szabadságot! jelszót írják a zászlóra a fehérvári országgyűlésen s otthon vérben fűrésztik meg a lelkiismereti szabadságot. Ezért van a regényben olyan bőven leírva az ábrándos szombatos vallás és oly színezetben, hogy nem az boldogít, hogy ki, hol, melyik napon, milyen szavakkal imádja ugyanazt az Istent, hanem a lélek, a hit. Nem a vallás teszi a becsületes embert, hanem élete. Az ember önző, magának követeli azt, mit másokban elítél. A tömeg Dayka predikációjára átkot szór az üldöző katolikusokra, mert azok üldözik a vallást, s néhány óra múlva maga is üldözőnek lép fel a szombatosok ellen, a rajongók ellen!

iskola nagytermében táncmulatsággal egybekötött hangversenyt rendez. Belépti-díj személyenként 2 korona. — Kezdeté este 8 órakor. — Műsor: 1. Bórdal. „Ernáni” dalműből. Előadja a dalkör. — 2. Szavalt. Előadja Zá-honyi Cornéla k. a. — 3. „Gaiopp Brillante.” Hummel Jánostól. Zongorán négykézre előadják: Nagyné Bogár Margit urnő és Lehoczky Irma k. a. — 4. Monolog: „A gyáva.” Rudnyánszky Gyulától. Előadja Ziborszky Lajos ur — 5. Dalok. Az „Ezerév” című színműből. Eneklí Bogár Aranka k. a., zongorán kíséri Bogár Lajos ur. — 6. Humoreszk. Irtá s felolvassa Saruly Gyula ur. — 7. Melodráma. Előadják: Nagyné Bogár Margit urnő és Bencze Samu ur. — 8. „Gedővár asszony”. Kiss Józseftől. Szavalja: Kengyel János ur. — 9. Dalár-induló. Előadja a dalkör.

Bomba a levélben. A „Bp. H.”-ban olvassuk a következő hírt: Sok mindent küldtek eddig már levélben, but. örömet, pénzt, szerelmet, ruhaszövet-mintát, fizetési felszólítást, de bombát még soha. Nálunk történt meg ez először, *Várgedén*, a kies fekvésű gömörmezei furdőhelyen. A dolog, mint nekünk írják, így esett meg. Június 18-án délután a három órai vonattal több levél érkezett a várgedei postahivataltól, a többi közt egy látszólag üzleti levél is, melynek borítékán a következő ezimek voltak olvashatók:

Mayer Lajos kocsigyáros és kárpitóstól.
S. Tarján.
Tek *Kanyik* Gyula urnál Mayer Lajosné urnőnek
Várgedén.

Gáspár Julia, a postamesterné a többivel együtt szabály szerint ezt a levelet is le akarta bélyegezni. A mint ráüti a vasbélyegzőt, egyszerre csak durranás-tűzláng: a levél *explodált*, láng csapott ki belőle, mely füsttel töltötte meg a szobát, sőt megperzselt az egyik iktató könyvet is. A postamesterné megijedt, de azért nem vesztette el a fejét. Gyorsan eloltotta a most már esőndesen égő levelet, becsomagolta és elküldötte a *kassai* postaigazgatósághoz, mely hivatva lesz a rebbanás okát kideríteni.

A zárvizsgák a helybeli tanintézetekben nagyban folynak, s az utcaikon mindenfelé fehérruhás kis leányok s csinos új ruhába bujtatott fieszkákak látni. Az elemi fiú és leány-valamint a polgári leányiskolában a vizsgákat a szülők és tanügybarátok élénk érdeklődése mellett tartják, s úgy halljuk, hogy a községi elemi fiúiskolában a szorgalmas és jóviseletű növendékek között dijakat — többnyire tanulságos könyveket — osztanak ki. Ez a dicsőretes dolog bizonyára nem téveszti el hatását, s a gyengébbeket jövőre ösztökélni fogja a tanulásra.

Egy gyár pusztulása. A esetneki Concordia vasgyár és bányatársulat tulajdonát képező kuntaploczai vasgyár a napokban éjjel teljesen leégett. A tűz véletlenségből ered; egy a gyárral összeköttetésben levő asztalos műhely tetőzete kigyuladván, a gyári telepre terjedt át. Mindazáltal a gyár rendes óreit mulasztás terhelte, mert mély álomba voltak eméruelve, és csak a reájuk hulló tüzes hamu költötte fel őket. A tüzet csak akkor vették észre, mikor az egész telep összes épületei lángban állottak. Csak az épületek falai maradtak meg. Odaégett az összes vasanyag, mintakészlet és kész öntvény-mennyiség is. A tűz martalékává lettek továbbá nagyszámu esővek, az öntőde, a gépház, az asztalos műhely, az összes gépek, felszerelések és a berendezés. A kár mintegy 50000 frtra rug, mintegy 32700 frt értékű áru be volt biztosítva. Kuntaplocza község lakói gyorsan a vész színhelyén termettek, kiknek sikerült is a több mint 30000 mérő szenet raktáron bíró telepet megmenteni. A tüzvész nagy kárára van az egész völgynek, mert őszig, míg újra felépül a telep, sok ezren esnek el a kenyérkeresettől. A tulajdonos társaság nagy áldozatok árán újra felépíti a gyárat. Már is hozzáfogtak a csak tavaly felépített és a kor igényei szerint berendezett gyár ujjaépítéséhez.

A kassai löversenyen, mely mult vasárnap s hétfőn tartott meg, a *Farkas* Géza főhadnagy lovai újabb dicsőséget szereztek gazdájuknak. Az urlovasok vadászversenyén futott öt ló közül a Farkas főhadnagy Eltz báró által lovagolt „Gunár”-ja két löhoszszal biztos első volt s elnyerte a 400 koronát és tisztelet-díjat. A tisztí vadászversenyen pedig szintén öt ló közül a főhadnagy „Béla” nevű lova érkezett be elsőnek s vitte el a díjat.

Halálos esés. *Dessewffy* Miklós tolevarai fiatal földbirtokos, *Dessewffy* Árpád rimaszécsi aljárásbíró rokona a főváros környékén biciklizett, s a gépről leesve, lábát törte. A lábán vérmérgezés tünetei léptek fel, s a Vörös-Kereszt kórházban amputálták. A műtét után éjjel a 29 éves fiatal ember szívzélhűdésben elhalt. Tolevarai temették el nagy részvét mellett.

A csendőrség szaporítása. A pozsonyi magy. kir. csendőrkörsületi parancsnokság, a belügyminiszterium rendelete folytán intézkedett, hogy a rimaszombati és rozsnói őrsőknek 5-5 fővel való megerősítését a ballassa-gyarmati szárnyparancsnokság hajtsa végre.

Szőlőszeti és borászati felügyelőségi kerületek uj beosztása. A földmívelésügyi magy. kir. miniszter a phylloxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdításáról szóló 1896. V. t.-cz. végrehajtása s a szőlőmívelés terén fokozódó igények kielégítése érdekében a szőlőszeti és borászati felügyelőségi kerületek számát 21-ről 27-re szaporította. Gömör-Kishont vármegye a XIV-ik kerületbe esik, melynek székhelye Mező-Kövesd és szakzolgálat teljesítésével megbízott szakközege: *Klaisz* Gyula szőlőszeti és borászati felügyelő.

„Miért kánya . . . . . ?” A „G.-K.” 24-dik számában a t. referensnek e kérdésére szolgáljanak válaszul a következő sorok: A Viburnumot bangitának nevezték már a mult évszázadban. Diószegi és Fazekas 1807-ben kiadott Magyar Fűvészkönyvében és neki nével van jelölve; *Opulus* — kánya fajnevet pedig valószínűleg azért ruházták e cserjenővönyre, mert vidékenként ma is hol kányafának, hol gányafának nevezik. Hogy továbbá miért nem írjuk „labdarózsának”, egyedüli oka: mert az e néven közönségesen ismert díszcserje változata (varietas) a „kánya-bangitának.” — Ez ugyan is az eredeti (törzs-) faj, melynek — egyebek közt — bogernyőinek (cyma)

szőlő virágai nagyobb szirmuak és meddők a *középsőkönél*, melyek pedig termők; míg a kerti (kultivált) labdarózsának valamennyi virága nagyszirmu és meddő, virágzata gömböt képez. — Sok oly név van főleg a természeti tudományokban, melyeknek etymoniáját az előző századokból hiába keressük. A tudomány egyébiránt igyekszik az elnevezéseket a természeti tárgyak legjellegzőbb tulajdonságainak megfelelően megállapítani ugy, a mint azt már a legtöbbnél a görög-latin eredetű nomenelaturában találjuk is; ám hazai tudományos irodalmunk e tekintetben — hogy csak növénytaninál maradjunk — még nagyon hézagos, sőt kezdetleges, mert esaknem kizárólag a gyakran jelentőség nélkül való népies nevekre vagyunk utalva. Ilyen a „bangita” név is. S ha némelyek, kik nem egyszermind nyelvészek, magyar neveket faragnak, nem ritkán mosolyra indítanak. Így egyik botanikusnak az *Onobrychis* (= *baltacim*) „csaesörömmek” — szószertint fordításban — nevezte el. N.-nde furesa? Ezt a „kánya bangita” nevet tehát nem lehet „művészi szófáragás”-nak nevezni, mivel az általános használt magyar fűvészi név ugy a mult századról reánk maradt „Fűveskert”-ben s az említett Diószegi-Fazekas-féle könyvben, mint a legujabb „Növényhatározók”-ban és tankönyvekben egyiránt használtatik. Nyugodjék meg tehát a t. referens abban, hogy míg megszületik az az a magyar botanikus, ki az orthologia törvényei szerint s a magyar nyelv szellemében megfogja a lényegnek megfelelő terminológiát alkotni, irgalmatlanul kiirtván a korcszülötteket; addig ezek a Széchenyi-kert növényjelző táblái jelen földrataikkal szerényen hozzájáruljanak — a felnöttek oktatásához. — Egyébként hasonló „jó indulatu” észrevételre vagy tárgyilagossá kritika más-kor is szívesen ad fölvilágosítást a *Botanica*.

Alltegeszségügy. A „Földmívelési értesítő” közlése szerint június 15-ig vármegyénkben vesztettség Zabaron, takonykór és bőrféreg Osgyánban, rühkór Hübön és Nyustján, sertésvész Dernőn, Osgyánban, Rimaszombatban, és Telgárton uralkodik.

Koronaértékű új bélyegjegyek. A m. pénzügyminiszter május 20-iki kelettel rendeletet boesáttott ki, mely szerint a magyar korona orszáagi területén 1891. évi április hó eiseje óta forgolomban levő magyar bélyegjegyek helyett 1898. évi július hó elscjétől kezdve koronaértékűre szóló új bélyegjegyek fognak forgalomba boesáttatni.

A magyar huszár. A magyar huszárok dicsőségét zeugi az „Ország-Világ” eme előkelő képes szépirodalmi hetilap most érkezett száma. Mult szombaton ünnepelte a budapesti helyőrség disze, a 16-ik huszárezred fennállásának századik évfordulóját, vele együtt az ezred győzelmes esatáinak, diadalmas harcainak emlékéit. Az ünnep lelkes és meleg volt, a polgári elem együtt ünnevelt a katonasággal s azért ragadta meg a kellő alkalmat az „Ország-Világ”, hogy a maga módja szerint megünnepelje a száz esztendő évfordulót — Bemutatja képbén és írásban az ezredet, ugy hogy a ki e szép képes hetilap e heti számát kezébe veszi, együtt láthatja az ezred dölczeg tisztjeit kivétel nélkül mind, élőkön a mindenki által szeretett ezredessel. — Pompás látványt nyujt az a két oldalra terjedő kép; ugy hogy már akkor is díszszám volna az újságnak e heti füzeté, ha azonkívül nem volna még tele más aktualis képekkel. — Azt hisszük ezek után felesleges bővebben ezt a szépirodalmi hetilapot olvasóink figyelmébe ajánlani, a ki most a felév elején jó, kedves és mulattató lapra akar előfizetni, csak az „Ország-Világ”-ra fizessen elő, negyedévre 2 frtba kerül, mutatványszámokat ingyen küld a kiadóhivatal. (Hold utca 7.)

Felelős szerkesztő: LUKÁCS GÉZA.

Magán-hirdetések.

Selyem damaszt 75 krtól 14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig **posta-ordultával** küldenek, **Henneberg G. selyemgyárai** (es. és kir. udvari szállító) **Zürichben.** — Magyar levelezés. Svajczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó

Eladó házak.
Tiszolczon egy ház, melyhez öt szoba, előszoba, konyha, kamara, pince, padlás, faszín, esír, istálló és kert, — továbbá ugyanott egy másik ház, melyhez három szoba, konyha, pince, padlás és kert tartozik, szabadkéből eladók. — Mindkét ház iránt venni szándékozók felvilágosításért forduljanak a tulajdonos **özv. Ambrózy Józsefnéhez.**

Hirdetmény.

318. sz. — Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1898. évi 2239. számú végzése következtében **Dr Krausz Gyula** ügyvéd által képviselt **Kaveschán József** javára **Scholcz Imre** ellen 300 frt s jár. erejéig foganatosított biztosítási végrehajtás útján lefoglalt és 479 frt 15 kr-ra becsült házi butorok, lovak, kocsik s egyéb álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a rszombati kir. jbiróságnak 89. 1898/2. sz. végzése folytán 300 frt -- kr. tökekövetelés, ennek 1898. évi április hó 15 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 29 frt 87 krtban bíróilag már megállapított költségek erejéig Nyustján alperes lakásán leendő esközlésére **1898-ik évi július hó 2-ik** napjának délutáni 3 óraja határidőn kütuzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbbt ígérőnek becsáron alól is el fognak adatni.

Rimaszombat, 1898. évi június hó 22-én.

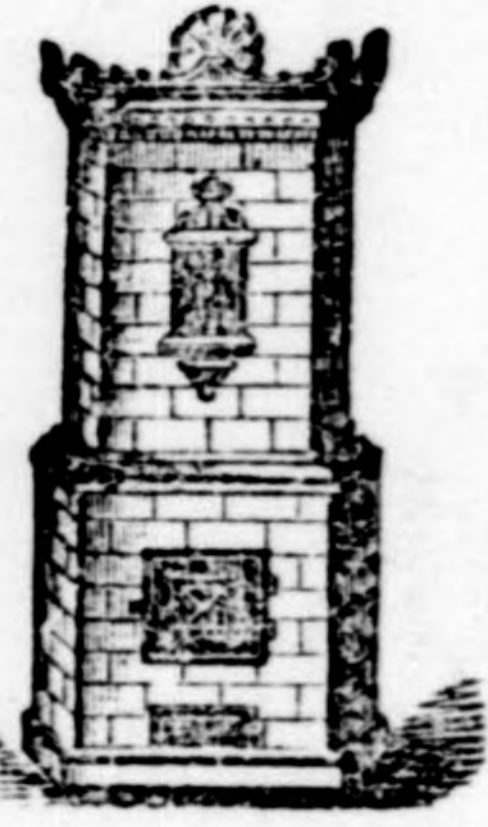
Gasko, kir. jbir. végrehajtó.

Teke asztal.

Egy kitűnő karban levő tekeasztal, hozzátartozó golyók és dákkokkal vagy a nélkül jutányos áron azonnal eladó — Megtekinthető **Gömöri Ede** kávéházában, hol az ára is megtudható. 3-*

Cserépkályhák.

Közeldő idényre ajánlom kitűnő minőségű saját gyártmányu cserépkályháimat, tartós tüzmentes agyagból készitve különböző színekben.

Jelenlegi készletem oly nagy, hogy minden rendelményt **rögtön és igen jutányos áron** teljesíthetem.

Egyszersmind ajánlom dús raktáromat vaskályhákban és építkezési anyagokban u. m. első rangu portland- és román-cément, mennyezet-nádfonat, kátrány fedellemez, aszfalt elszigetelő lemez, kátrány, carbolicum stb. stb.

BRAUN ZSIGMOND,

2-3 vaskereskedő, Rimaszombat.

Könyvnyomdász tanulól.

egy 13-14 éves fiú, ki magyarul helyesen írni és jól olvasni tud. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában azonnal felfogadtatik.

The Premier Cycle Co Ltd.

(Hillman, Herbert és Cooper.) 6-22

Gyárak: **COVENTRY. EGER. DOOS.**
(Anglia) (Csehország) (b. Nürnberg)

Évi előállítás: 60.000 kerékpár.

Képes árjegyzék: ingyen és bérmentve.

Könyvkötő tanulól

két 13-14 éves fiú, kik kellő iskolai képességgel bírnak **Rakottay Lajos** könyvkötészetében azonnal felfogadtatnak. 1-*

A magyar ált. **köszénbánya**
részvény-társulat
Budapest, V., Erzsébet-tér 19.

A cséplési idény

alkalmából különös figyelmébe ajánlja a t. cz. gazdaközönségnek, valamint gőzmalomoknak, szeszgyáraknak, tégl- és mészégetőknek és egyéb iparvállalatoknak, **kazánfűtéshez** kiválóan alkalmas

akna-, eséplési (koczká) és darados-szenét

királdi és sajószentpéteri bányáiból, legjutányosabb áron, egész kocsis rakományokban, minden állomásra szállítva.

Ajánlattal és egyéb felvilágosítással készséggel szolgál a

„MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA-RÉSZVÉNYTÁRSULAT”

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

vagy annak képviselője: 3-3

NEUMANN ADOLF ur Miskolcz.

1018. sz.

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Malinecz Miklós** és **neje** végrehajthatóknak **Kosko András** és **társai** végrehajtást szenvedő elleni 386 frt tőke s jár. iránti visz. árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t. cz. 144. §. s következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Bakos-Török községben fekvő s a bakos-töréki 110. sz. telekkönyvben A) I. 1-2. sorsz. 156 és 157. hrszám és 35. népsorszáma alatt 424-ed részben Malinecz Miklós és neje Stefan Zsuzsanna, $\frac{1}{24}$ -ed részben Kosko Mihály, $\frac{1}{24}$ -ed részben ifjú Kosko Márton, $\frac{1}{24}$ -ed részben Kosko András és neje Antal Maria végrehajtást szenvedők, $\frac{1}{24}$ -ed részben Kosko András és $\frac{1}{24}$ -ed részben Kosko Mihályné Rosko Maria tulajdonul felvett ingatlanra 30 frt kikáltási árban elrendelte s annak megtartására határnapul **1898. július hó 29-ik** napjának d. e. 10 óráját Bakos-Török község bázához tüzte ki, mely alkalommal a kérdéses ingatlanok beesáron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikáltási ár 10%-át vagyis 32 frt készpénzben vagy az 1882-ik évi 60. t. cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Rimaszombat, 1898. évi április hó 26-án.

Vozáry, kir. tszéki bíró.

KOVÁCS ZSIGMOND ÖRÖKÖSEI

czipész üzlete.

Rimaszombat főté 27. sz. a.

A harminez év óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő czipész üzletet tisztelettel ajánljuk a n. é. közönség jóakaratu figyelmébe, hol az **idény bármely szakában** óriási választék van raktáron a legkülönfélebb **divatos férfi-, női- és gyermeklábbelieknek.**

A legnagyobb raktárt tartjuk a **saját műhelyünkben készült, valamint a karlsbádi, bécsi és budapesti** férfi-, női- és gyermeklábbeliekből.

Mérték szerinti rendelések — kíván-sághoz képest — mint eddig ugy ezentul is pontosan a legjobb minőségű anyagból **jutányos áron** műhelyünkben **Kovács Zsigmond** üzletvezető megbízottunk felügyelete és **Uhrin János** szabásunk szakavatott vezetése alatt készülnek. Üzletünket a n. é. közönség jóakaratu pártfogásába ajánlv, vagyunk

Rimaszombat, 1898. április 30.

Kiváló tisztelettel

KOVÁCS ZSIGMOND

örökösei.

KOHN ALBERT fakeskedő Rimaszombat.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint nagy és igen **előnyös** bevásárlásaim folytán raktárom **túl lett halmozva fanyagokkal** és ennek folytán az eddigi áraitam **jóval olcsóbbra leszállítottam**, miről nálam a tisztelt vevőközönség bármikor **meggyőződhet.**

Egyszersmind a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlom, hogy nálam mindenkor gazdasági gépek, eredeti Gubicz-ekék, kátrány-lemezek, zsaluzsányi eserép és téglák, salgó-tarjáni és ezenteri köszenek, tölgyfapallók és kerítéshez való tölgyfa oszlopok és mindennemű mezőgazdasághoz szükséges anyagok **igen jutányos árban részletfizetésre is** kaphatók.

Egyben tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy az 1831-ben alakult és **143 millió o.-m. é. kor.** alaptőke és készpénzbeli tartalékok felett rendelkező

cs. kir. szabad. triesti ált. bizt. társ. (Assicurazioni Generali)

gömörmegeyi főügynökségét bírom, és az előforduló mindennemű **tűzbiztosítást**, épületek-, takarmány- és aratási készletekre, ugyszintén törzsbiztosításokat és egyéb ingóságokat nálam a **legolcsóbb díjtételek** mellett biztosításra elfogadok.

Elfogadok továbbá **életbiztosításokat** minden módozat szerint, valamint **jég- és baleset ellen való biztosításokat a lehető legolcsóbb és legjobb feltételek** mellett.

Magamat a n. é. vevőközönség figyelmébe ajánlv, és eddigi szives pártfogásu-teljes tisztelettel

KOHN ALBERT, fakeskedő

és az Assicurazioni Generali gömörmegeyi főügynöke.

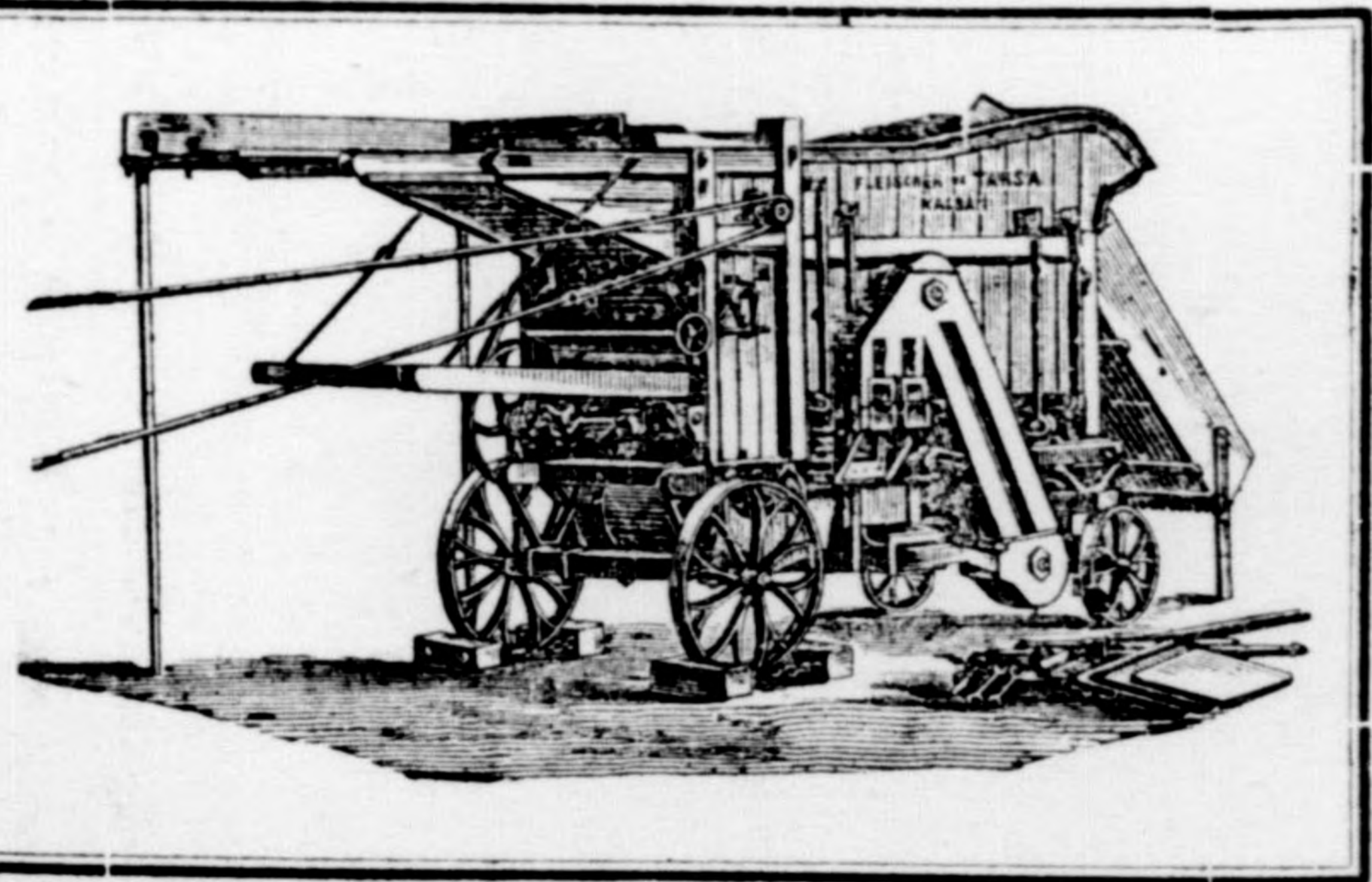
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődeje Kassán, Vám-uteza 11. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legujabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a **közeldő nyári idényre**, nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással, járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi-eséplőgépeit, járgányhajtásra is alkalmazva, szalmarázói készülékkel vagy a nélkül. **Backer-és magtár-rostait**, továbbá mindennemű szivattyúkat, gőzgepeket és gőzkazánokat. **Szeszgyár-berendezéseket**, m. p. **Henze-főzők**, kavaró-készülékek, **maláta- és burgonya-zuzókat**, **malomberendezéseket**, stb.

Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét** tartjuk állandóan. **Gazdasági gépeink képes-, valamint üntődénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.**

1-6